

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-11-29
Besvaras senast
2024-12-13

Till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2024/25:247 Tillsynen av begravningsväsendet

Efter att Svenska kyrkan upphörde att vara statskyrka för snart 25 år sedan har uppgiften som huvudman för begravningsverksamhet, med undantag av Stockholms och Tranås kommuner, kvarstått.

Med mångårig erfarenhet, samlad kunskap, värdighet och respekt för uppgiften är, såvitt jag bedömer saken, tilliten till Svenska kyrkan som huvudman fortfarande stark bland befolkningen.

Utifrån dialog och samråd med såväl kyrkliga företrädare som representanter från begravningsbranschen, förtroendevalda, kyrkogårdsanställda och företrädare ur olika trossamfund har jag emellertid kommit i kontakt med en del problemställningar hänfödda till begravningsverksamheten som jag här vill redogöra för.

Nyligen presenterade också Tankesmedjan Tiden en rapport kring en översyn av begravingar i Sverige med rubriken ”Det kostar på att dö” som dels visade på skillnader i avgift i olika delar av landet, dels tog fasta på avsaknaden av tillsynsmyndighet för begravningsbyråer.

Såväl ekonomiska och juridiska som etiska aspekter behöver vägas in. Utifrån enskilda medborgares perspektiv kan det också hänvisas till Riksdagens utredningstjänst, som tagit fram att ungefär 40 000 kronor betalas in i begravningsavgift per person under ett liv.

Från begravningsbranschen framhålls att tiden mellan det att dödsfallet inträffat och begraving/gravsättning/kremation, som enligt lag ska vara max en månad, blir allt längre.

I Sverige ligger snittet nu på 25,4 dagar – en siffra som tycks öka för varje år. I våra nordiska grannländer tar det runt tio dagar. Sverige är enligt uppgifter från begravningsbranschen det land i världen där det tar längst tid innan begraving av avlidna sker.

Kroppen ligger i kyl på bårhuset tills de anhöriga kontaktar en begravningsbyrå – detta kan ibland ta upp till en vecka när det egentligen borde ta högst tre dagar. Förruttnelsen börjar de facto snabbt, även i en kyl.

En frågeställning att beakta kan vara hur man själv vill bli behandlad och om det kan anses värdigt att ligga i en kyl i flera veckor innan man blir klädd och nedbäddad i en kista.

För en tid sedan framkom det i en avslöjande granskning i Sveriges Television hur oseriösa begravningsbyråer försnillar dödsbon på pengar. Vinstintresset och i flera fall bedrägerier hade i dessa fall tagit överhanden framför en värdig hantering av avlidna och dess kvarlevor.

En annan sida av saken, bortsett från juridiska och ekonomiska aspekter, är minst lika alarmerande och det handlar om begravningsbyråer som helt utan grundläggande kunskap omhändertar avlidna på ett oetiskt sätt.

Detta skulle kunna undvikas om den som vill starta en begravningsbyrå uppfyller en del grundkrav såsom någon form av grundläggande utbildning, ordnad ekonomisk situation och ansvarsförsäkring.

Frågan om en tillsynsmyndighet som kontrollerar begravningsverksamheten har väckts, senast i samband med en granskning av Sveriges Television, men har enligt vad jag förstått av uttalanden från Jakob Forssmed avvisats av regeringen.

På senare år har en rad begravningsbyråer startats av enskilda församlingar inom Svenska kyrkan, detta sedan kyrkomötet fattat beslut om att ändra kyrkoordningen till att förklara det tillåtet för församling, som samtidigt är huvudman, att bedriva begravningsbyrå.

I sammanhanget kan det inte uteslutas att rollen som huvudman och utförare riskerar att blandas ihop, inte minst då det berör människor som kanske som anhöriga befinner sig i en utsatt situation just vid tillfället för beslut kring begravningen.

Konkurrensverket framhåller i en rapport att befintlig tillsyn inte är tillräcklig och föreslår lagändringar i form av att utgifter som kyrkliga begravningsbyråer har inte får belasta varken kyrkoavgiften eller begravningsavgiften, att kyrkliga begravningsbyråer ska ha personal anställd utanför den kyrkliga verksamheten och att en allmän princip om likabehandling ska råda för att undvika självfavorisering gentemot andra begravningsbyråer.

Konkurrensverket föreslår också att sanktionsmöjligheter ska kunna ges om reglerna inte efterlevs.

En statlig utredning om begravningsfrågor genomfördes för drygt femton år sedan. Mycket har förändrats sedan dess, och det kan finnas anledning att fråga sig om en ny utredning skulle kunna aktualiseras.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga statsrådet Jakob Forssmed:

1. Hur bedömer statsrådet att begravningsverksamheten fungerar utifrån etiska och ekonomiska aspekter?
2. Avser statsrådet att ta initiativ för att genom en utredning eller på annat sätt se över de frågor som här aktualiserats om begravningsverksamheten?

.....

Per-Arne Håkansson (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck